

**Naročnina**  
Dnevna izdaja  
za kraljevino Jugoslavijo  
mesečno 25 Din  
polletno 150 Din  
celoletno 300 Din  
za inozemstvo  
mesečno 40 Din  
nedeljska izdaja  
celoletno v Jugo-  
slaviji 120 Din, za  
inozemstvo 140 D

# SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

**Cene oglasov**  
1 stoip. peeti-vrsta  
mallo glasi po 1:50  
in 2 D, veči oglaš  
nad 45 mm višine  
po Din 2:50, veliki  
po 3 in 4 Din, v  
uredniškem delu  
vrstica po 10 Din  
Pri večjem o  
naročilu popust  
Izide ob 4 zjutraj  
razen pondeljka in  
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III  
Rokopisi se ne vraaajo, nefrankirana  
pisma se ne sprejemajo - Uredništva  
telefon št. 2050, upravnitva št. 2992

**Informativen list za slovenski narod**

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cekovni  
račun: Ljubljana šte. 10.650 in 10.349  
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb  
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

## Naše ceste

Naše ceste postajajo vedno bolj aktualen problem. Promet na njih stalno raste, zlasti odkar preprega Slovenijo nad 100 avtobusnih linij, ki ob enem z drugimi avtomobili porabljajo oz. izrabljajo naše ceste v večji meri, kakor vsa druga vozila. In vidi se tudi, da se avtomobilizacija našega prometa vedno bolj veča in vključuje najrazličnejšim visokim davkom in taksam se vedno bolj približujemo časom, ko bo avtomobil postal nujno potrebno prometno sredstvo zlasti za podjetnike in gospodarje.

Zato se o naših cestah vedno več razpravlja v naši javnosti, saj je zadnji čas, da se odpravijo mnogi nedostatk na naših cestah, ki ne ovirajo samo prometa naših vozil, ampak se čez nje pritožujejo tudi obiskovalci naših krajev, — predvsem avtomobilisti iz drugih krajev. To je potrebno poudariti, ker hočemo biti tujsko-prometna dežela in ker skušamo kolikor mogoče usmeriti dotok tujcev v naše kraje, zavedajoč se velikih koristi, ki jih ima naše gospodarstvo od intenzivnega tujkega prometa.

Problem naših cest ni samo tehničen, s tem v ozki zvezi je finančni problem: Kako spraviti potrebna sredstva za popravilo in vzdrževanje starih in gradbo novih cest. V tem oziru je pokazala tozadevna anketa, ki se je vršila v sredo zvečer v Ljubljani, da predlagajo interesi, naj se osnuje po češkem vzgledu poseben cestni fond, iz katerega naj se dobe sredstva za popravila, vzdrževanje in nove gradbe. Zato naj se ceste izločijo iz drž. proračuna kakor pošte, železnica itd. in naj se dohodki, ki jih prinesejo direktno ali indirektno, zbirajo v cestni fond. Danes je donos državnih in banovinskih davščin na motorna vozila prav znaten, gre pa ves med ostale državne in banovinske dohodke in ni direktno namenjen cestam, ki dobe svoje dohodke pač v okviru finančnih možnosti iz državnega oz. banovinskega proračuna. Poseben fond naj bi se osnoval za državne ceste, poseben za banovinske; prvih je v Sloveniji ca. 550 km, bivših samoupravnih cest pa ca. 5.000 km. Ustvaritev takih fondov je potrebna že iz tega razloga, da bomo vselej lahko natančno vedeli, koliko moremo žrtvovati za ceste, ne pa da bi se kakor dosedaj samo del proračunov — to pa seveda v okviru finančnih možnosti — določil za ceste. Mislimo, da je ta način financiranja najbolj prikladen.

Druga plat vprašanja pa je tehnična. Mnenja smo, da bi se dalo s dosedanjimi sredstvi veliko napraviti. Predvsem je treba dati gradbenim sekcijam v naših krajih dati na razpolago dovolj valjarjev za ceste. Sedaj imamo v celi banovini en sam državni valjar, ki pa more v najboljšem slučaju zvaljati letno ca. 100 km, torej niti petine vse dolžine državnih cest. Tudi banovina ima premalo valjarjev za ceste. Potrebno je, da dobimo moderne mobilne delavnice za ceste, kar je zahtevala svoječasno že naša Zbornica za TOI. Mogoče bi se dalo dobiti valjarje oz. delavnice na račun reparacij, kakor jih je že doslej mnogo prišlo. Nadaljnje zelo važno vprašanje je tudi posipanje in valjanje cest, ki se mora urediti bolj ekonomično. Kolikokrat so ob cesti kupi gramoza za posipanje, cesta pa čaka na posipanje.

Treba bo nadalje misliti tudi na tlakovanje oz. betoniranje mnogih obstoječih cest, saj vidimo v sosednjih državah v tem oziru ogromne napredke. Naše ceste bo treba preurediti, da bodo odgovarjale potrebam modernega prometa, za kar se kaže vedno večja potreba. Seveda je nujno treba, da se v svrhu razdelitve obtežbe na cestah platišča naših vozov razširijo. To seveda ne bo možno takoj; toda sčasoma bi se s potrebnimi izpremembami tudi tu dalo marsikaj doseči.

Upamo, da bodo merodajni faktorji uvideli potrebe našega prometa, ki nujno zahtevajo čimprejšnjo rešitev teh tako aktualnih vprašanj. Mnenja pa smo, da je treba najprej urediti finančno plat, slediti pa mora seveda takoj tudi tehnična ureditev vseh teh tako aktualnih vprašanj.

## Priprave komunistične opozicije

Moskva, 8. maja. AA. Opozicija se čedalje bolj pripravlja na to, da napade Stalina na kongresu stranke. Centralni odbor stranke dela s polno paro in obdeluje posamezna provinčna mesta in druge strankine odbore, glede katerih smatra, da se ne drže smeri strankine politike. V tem pravcu je centralni odbor nastopil zlasti v Ukrajini, kjer so komunistični organi sprejeli resolucijo proti Stalinu in njegovi politiki. V Kremenčuhu, Tipeľovu, v Gluhovu, Artemosku in v drugih krajih so bili razpušeni strankini odbori.

# Kaj se godi v Španiji?

**Proglašeno obsedno stanje - Skrajni monarhisti nameravali državni udar**

Pariz, 8. maja. n. Ker je španska vlada poostrila obstoječo cenzuro, se ničesar pravega ne izve o položaju v deželi. Gotovo je, da se vrši ljuta notranja politična borba med monarhisti in republikani.

Kdo je povzročil zadnje velike nemire v Madridu, se ne ve. Kakor je pač ob takih prilikah običajno, očita ena stranka drugi, da je ona začela provocirati. Dejstvo je, da so republikani smatrali za provokacijo izjave udanosti, katerih je bil kralj Alfonz deležen ob velikonočnih procesijah tako v Sevilji kakor v Madridu. Zlasti pa je republikane zbodla veličastna monarhistična manifestacija v areni za bikoborbe v Madridu, ki je bila vsa okrašena z nacionalnimi barvami in napis: »Živel kralj! Živela Španija!«

To akcijo je aranžirala monarhistična zveza, ki se je začela organizirati po mestih in po deželi v klubih tako zvane udanosti do monarhije, ter šteje že par stotisoč članov.

Republikani trdijo tudi, da so monarhistični študenti odšli na Unamunovo predavanje ter provocirali pretep. Vendar je treba resnici na ljubo ugotoviti, da so republikanski študenti že davno preje sramotili monarhijo, zlasti pa kralja s skrajno žaljivimi in naravnost nesramnimi podobami in napisi. Ni pa res, kar trdijo monarhisti, da so republikanske manifestacije in napad na policijo s kamenji na medicinski fakulteti aranžirali komunisti. Nekaj komunistov se je pač pomešalo med demonstrante, vpliva pa nimajo. Velika večina madridskega in španskega delavstva je sploh odločno antikomunistična in pripada II. internacionali, ki se nemirov načeloma vzdržuje.

Večja nevarnost grozi od brezposelnih, ki

se čedaljebolj množijo in pa od katalanskih agitatorjev, kojih delovanje ima že skoro revolucionaren značaj.

Duhovščina in katoliška inteligenca ter dijaštvo je odločno proti republikanom, ki so močno protieckveno in popolnoma kulturno-bojno orientirani.

Ker je podeželsko ljudstvo trdno za monarhijo in kralja, se je položaj slednjega močno utrdil, čeprav se mu tudi od liberalnega monarhističnega tabora očita, da je kršil ustavo.

Kaj vlada končno namerava, ni znano. Ako se republikani ne bodo dali zapeljati do nadaljnjih nepremišljenih akcij, potem se ni treba bati nove diktature, ker hoče vlada resno vpovstaviti ustavno stanje, čeprav se ji z volitvami slejkoprej ne mudi. V svrhu vzdrževanja reda pa je verjetno, da bo vlada za nekaj časa ubrala ostrejši kurz in nekatere po padu Primo de Rivero vrnjene svoboščine začasno zopet ukinila.

Pač pa utegne nevarnost za monarhijo postati resna, če bi se republikanskemu gibanju pridružil častništvo in če bi se uprli Katalanci.

Rim, 8. maja. AA. Poročila iz Španije potrjujejo, da je položaj po vsej državi kaj resen in da je bilo proglašeno obsedno stanje. Vlada je baje sklenila zapreti vsa vseučilišča in bo odstranila profesorja Unamuna iz Madrida.

Madrid, 8. maja. n. Od nedelje dalje se širijo govorice o nameravanem državnem udaru potom več ali manj nasilne uvedbe nove diktature. Vojaški puč bi se bil imel izvršiti še nocojšnjo noč odnosno že ponoči od ponedeljka na torek. To namero pa so zadušili že v kali. Kot voditelji zarote se navajajo gene-

ral Martinez Andio, bivši notranji minister pod Primo de Rivero, general Barrera, prejšnji poveljujoči general v Kataloniji, in general Saro. Prva dva sta intrigirala že v času Primo de Rivero in z njegovo podporo za drugo diktaturo. Sedaj sta hotela porabiti priliko, ko je od prihoda Unamuna v glavno mesto nastalo po vsej deželi vznemirjenje. Računali so, da bodo pri tem sodelovali trije polki iz Madrida in večji del barcelonske posadke. Martineza Anido strogo stražijo v njegovem madridskem stanovanju, ravno tako tudi Barrero v Barceloni. Ali je kralj vedel o nameravanem puču, se ne more ugotoviti, skoro pa ni verjetno, da ne bi pristal na posrečeni puč, ker bi Martinez Anido radi svoje izredne strogoosti, ki je znana po vsej Španiji, s krvavo odločnostjo zatiral vsak republikanizem. Sodi se, da je bil general Berenguer, opirajoč se na večino vdanih čet, odločen, da vladnih poslov ne izroči brez boja uzurpiranim diktatorjem. Preteklo noč je imelo več vodilnih osebnosti sestanek pri liberalnem voditelju Sanchezu Guerri, in sicer voditelj radikalov Lerroux, general Aguilera in general Riquelme, oba huda nasprotnika Primo de Rivero, dalje predsednik Ateneja in republikanski zdravnik Maranon, ki uživa med intelektualci največji ugled. Te ugledne osebnosti, ki pripadajo raznim smerem, so se dogovorile, da se organizirano upro vojaškemu puču, ki bi hotel zopet uvesti diktaturo. Organizirano delavstvo bi takoj stopilo v generalno stavko. Vsekakor pa je situacija v podobnostih zelo nejasna. Gotovo je samo, da se je nameravani vojaški puč razbil že v početku radi močnega odpora nasprotnikov.

## Beda slovenskih rudarjev

**Deputacija trboveljskih rudarjev v Belgradu — Vladna pomoč nujno potrebna**

Belgrad, 8. maja. m. Deputacija trboveljskih rudarjev, ki se, kakor smo že poročali, mudi v Belgradu, je bila danes najprej sprejeta od ministra za šume in rude, dr. Korošca. Nato pa po njegovem posredovanju v maršalatu dvora, v ministrstvu za železnice, v ministrstvu za socialno politiko in končno v predsedništvu vlade. Obiskala bo še finančno ministrstvo ter ponovno ministrstvo za šume in rude ter vse ostale v postev prihajajoče činitelje, kjer je že pripravljena in pričakuje samo še kdaj bo sprejeta.

V deputaciji rudarjev druge skupine sta na čelu Jakob Štruc in zaupnik iz Hrastnika Ivan Bedenik. Merodajnim faktorjem sta predložila

resolucijo.

v kateri prosita, da se storijo pri prometnem ministrstvu posebni koraki, da se redukcija nabav premoga pri TPD zmanjša, kakor tudi to, da se za časa sedanjih krize premog ne nabavlja na račun ministrstva iz inozemstva. To svojo prošnjo utemeljujejo rudarji z nastopnimi žalostnimi dejstvi:

1. V mesecu februarju je 9000 rudarjev mesto 24 dni, delalo samo 16 dni, s čemer je na štihtih za zgubljenih 8 dni izgubilo 1.800.000 dinarjev.
2. V mesecu marcu je delalo 9000 rudarjev namesto 26 samo 18 dni. Za zgubljenih 8 štihtov je zgubilo 2.880.000 dinarjev.
3. V mesecu aprilu je delalo 9000 rudarjev do 18 samo po 2 dni v tednu. V Hrastniku se od 1. do 18. sploh ni delalo, od 22. do 30. se je delalo normalno, ker je prometno ministrstvo nabavilo gotovo količino premoga.
4. V mesecu maju se je v Hrastniku delo zopet popolnoma ustavilo. V ostalih rudnikih

pa se dela samo po 2 dni tedensko. V resoluciji se nadalje pravi:

Kakor se iz tega vidi, so prišli rudarji druge skupine rudarske zadruga v težaven položaj, posebno radi tega, ker je ustavljeno tudi izdajanje življenjskih potrebščin iz skladišč TPD in dajanje blaga na up pri zasebnih trgovcih. Med 10.000 rudarskih rodbin je tako nastopila težka beda, ki je v toliko bolj občutna, ker so rudarji pri TPD poklicni delavci in sicer vsi kolonisti, ne pa poleg tega kmetje, torej brez vsake možnosti postranskega zaslužka v svrhu minimalne življenske eksistence.

Zaposlitev pri drugih rudnikih je pri današnjih razmerah nemogoča skoraj izključena, ker imajo državne železnice na skladišču približno 200 do 250.000 ton premoga, ki se mora radi toplega vremena, ki se bliža, porabiti, ker bi sicer nastopila nevarnost, da se premog vname.

Ker rudarski delavci nimajo nobenega fonda za podpore za slučaj brezposelnosti, kakor obstoje taki fondi pri ministrstvu za socialno politiko za ostalo delavstvo, je njihov položaj toliko bolj strašen.

Iz vsega tega se vidi, da ni za rudarje drugega izhoda, kakor da se storijo potrebni koraki v tem smislu, da se rudarjem določi začasna denarna pomoč, da bi bile njihove rodbine rešene gladu, ker na normalno zaposlitev se ne more računati najmanj do 15. julija 1930, ker so železnice do takrat s premogom založene.

Ten želje rudarjev sta oba zastopnika še ustmeno obširno utemeljevala ter posebej opozarjala na bedo rudarskih družin, ki šteje skupaj približno 35.000 duš. Ta beda rudarjev je tem težja, ker se nahajajo neprestano v precej težavnem položaju od leta 1926, ko so se pričele dobave na račun reparacij.

## Bethlen o pariških dogovorih

**Madjarski vrnjena finančna neodvisnost**

Budimpešta, 8. maja. AA. Madjarska telegrafska agencija poroča:

Snoči je na skupni seji parlamentarnega odbora za finance in odbora za zunanje posle posegel v razpravo o zakonskem načrtu za ratifikacijo Youngovega načrta predsednik madjarske vlade grof Bethlen, ki je med drugim izjavil: Madjarska je prevzela po l. 1844. velike obveze nase in ne dvomi, da bi bilo moči po večletni borbi doseči boljše uspehe in znižati obveze Madjarske. Toda politična pa-

met je nalagala, da se popusti, ker so vele-sile izjavile, da prevzemajo nase del teh obvez in da hočejo doprinesiti nove žrtve. Madjarski je bila za njene žrtve priznana popolna finančna suverenost in enakost z ostalimi narodi. Glede na to, da so vsi narodi prevzeli razne žrtve, je treba rešitev reparacijskega vprašanja tolmačiti kot obči sporazum. V vsakem primeru pa ima Madjarska več koristi od tega sporazuma, kakor pa, da ni prišlo do sporazuma z njihovimi sosedi.

## Oton poroči italijansko princezino

Praga, 8. maja. n. Glede vesti, ki govorijo o spremembi italijanskega mišljenja nasproti madjarskemu legitimizmu, objavlja »Česke Slovo« senzacionalno vest, da se ta sprememba javnega mnenja nanaša posebno na najstarejšega sina cesarja Karla, nadvojvodo Otona, ki da se namerava poročiti v italijanski kraljevi rodbini, zaradi česar tudi merodajni italijanski krogi nastopajo za to, da postane Oton madjarski kralj.

## Vaugoin - naslednik Seipla

Dunaj, 8. maja. n. Na današnji seji krščanske socialne stranke je bilo prečitano pismo, ki ga je bivši načelnik stranke dr. Seipel pisal poslevočemu predsedniku dr. Stöcklerju. Dr. Seipel vztraja pri tem, da odstopi, in utemeljuje svoj odstop predvsem z zdravstvenimi razlogi. Na koncu pisma predlaga dr. Seipel, da se izvoli za bodočega načelnika stranke podkanceler Vaugoin. V resnici se je sklenilo, da se na jutrišnjem sestanku strankinega sveta predlaga Vaugoin za načelnika krščanske socialne stranke.

## Novi velikanski potresi

2000 mrtvih.

Rim, 8. maja. n. Potresne opazovalnice so preteklo noč opolnoči zabeležile katastrofalen potres, oddaljen 3000 km proti vzhodu. Potresni valji so bili tako močni, da so večkrat obkrožili vso zemljo in da potresni aparati štiri ure niso prišli do miru. Kazaleci aparatov so večkrat skočili iz tira.

London, 8. maja. n. Iz Teherana se poroča, da je silen potres opustošil perzijski severozapadni provinci Urmia in Salmast. Mesto Salmast je razdejano in znaša število smrtnih žrtev več kot 2000.

»Daily Telegraph« poroča, da je bila na Novi Zelandiji v dolini Vajmata, 135 km severovzhodno od mesta Napiera velika erupcija tamkajšnjega vulkana, pri kateri je vulkan vrgel v zrak 1 milijon ton vrelega blata.

Dunajska vremenska napoved. Hladno vreme z dežjem. Na jugovzhodu morda tudi nevihte in toča. V par dneh se je bati slane.

Zagrebska vremenska napoved. Nestalno. Nalivi, vetrovno, primerno hladno.

# Evharistični kongres v Kartagini

20.000 romarjev — Pozdravne čestitke francoske republike — Tuniški bej — častni predsednik

Tunis, 8. maja. AA. Evharističnega kongresa v Kartagi se udeležuje 20.000 romarjev iz vseh krajev.

Tunis, 8. maja. AA. Predsednik francoske republike Doumergue in kardinal Lepicier sta povodom evharističnega kongresa v Kartagi izmenjela pozdravne čestitke.

Tunis, 8. maja. AA. Ob prihodu kardinala Ascalesija iz Lavitrana in škofa Bartolomajsa je na tisoče tukajšnjih Italijanov priredilo svojima visokima rojakoma veličastne manifestacije. Italijanska cerkvena dostojanstvenika sta bila sprejeta od osebja italijanske konzulata in od drugih predstavnikov italijanske kolonije.

Tunis, 7. maja.

Prihod papeževga odposlanca.

Na krovu ladje »Citta di Napoli« je dospel včeraj kardinal-legat Lepicier, da predseduje evharističnemu kongresu.

Kardinalovega sprejema se je udeležila ogromna množica ljudstva in vse krajevne oblasti. Ko je ladja pristala, je godba zaigrala maršeljo, nato himno tuniškega beja in končno še papežovo

himno. Opolnomočeni minister Bouzon je s pariškim kardinalom Verdierom pohlitel na krov in v imenu francoske vlade oficijelno pozdravil papeževga zastopnika.

Legatov obisk pri beju.

Tako, ko se je papeževa delegacija izkrcala, je odšla v spremstvu domače duhovščine v nadškofijsko palačo. Ob poti so stali oddelki francoskega vojaštva, ki je izkazalo vojni pozdrav, množica pa je živahno vzklikala. Kardinal Lepicier je nato obiskal zastopnika Francije, g. Manchersona. Tako pri prihodu, kakor ob odhodu iz palače je kompanija francoskih čet papeževemu legatu izkazala pozdrav, kakor je običajen pri suverenih in njihovih zastopnikih. Gosp. Mancherson je še v teku dneva spremljan od vodilnih osebnosti papeževemu legatu oficijelno vrnil obisk.

Danes zjutraj je kardinal Lepicier obiskal beja. Vlada ga je predstavil g. Mancherson. Bej jih je zelo ljubezljivo sprejel in izrazil svoje zadovoljstvo, da se vrši evharistični kongres na tuniških tleh in je rade volje prevzel častno predsedstvo nad kongresom. Po nekaj minutnem po-

govoru se je kardinal vrnil v Tunis. Tudi topot so množice kardinala spoštljivo pozdravljale.

Otvoritev.

Otvoritev kongresa se je izvršila zelo slovesno. Civilne in vojaške oblasti in zlasti množične silne so dale otvoritvi posebno sijajen čas.

Otvoritveni obred se je izvršil na trgu pred katedralo, kjer so bile postavljene ogromne tribune. Dasi vreme ni bilo prav ugodno, je vendar ves obširni trg bil popolnoma napolnjen. V prvih vrstah je bilo opaziti dolge vrste mladine, ki je nosila na prsih rdeče križe sv. Ludovika. Verniki so nosili v rokah papeževe zastavice. Točno ob 10 je bil prebran papežev »breve«, s katerim odprva XXX. evharistični kongres. Papež omenja v »breve« evharistične kongrese zadnjih let, zlasti onega v Sydneyu in v Chicagu. Vsi deli zemlje so že bili pozornica evharističnih kongresov, manjkala je samo še sveta afriška zemlja. Tudi to se bo sedaj zgodilo in papež želi polnost božjega blagoslova na kongres in zemljo, ki je bila priča tolikih junaštev svetih mučnikov in pogumnih misijonarjev.

## Youngov načrt stopil v veljavo

Pariz, 8. maja. n. Youngov načrt je končno stopil v veljavo. Po haških določbah so ga morale ratificirati Nemčija in štiri od petih glavnih upniških držav. Nemčija, Francija in Belgija so izvršile ratifikacijo takoj, dočim jo je Anglija ratificirala konec preteklega tedna s podpisom kralja Jurija, danes pa je italijanski poslanik v Parizu oficijelno sporočil na Quai d'Orsayu, da je tudi italijanski kralj Emanuel 7. maja podpisal dokumente. Ratifikacijske listine se bodo najbrže jutri slovesno predložile v Parizu na Quai d'Orsayu. Mednarodna reparacijska banka v Baslu torej sedaj lahko skliče sejo za ustanovitev kapitala in emitira prvo reparacijsko posojilo.

Pariz, 8. maja. n. Konferenca držav, ki so zainteresirane na Youngovem načrtu, se je včeraj zedinila o prvem reparacijskem posojilu, ki se bo obrestovalo s 5½% in emitiralo z 98%. Amortizacija se bo vršila 35 let, deloma z vsakoletnim zbranjem, deloma s predčasnim odkupom na borzih, če bo padel kurz pod pari. Sprejet je bil razdelilni ključ bankirske konference v Baslu. Plačevanje kuponov in amortizacija se bo vršila v valuti signatarne države. Mednarodna reparacijska banka dobi od poslov 0.10% provizije. Danes je bila zaključena seja delegatov. Posebna konferenca juristov bo še sestavila besedilo posojilne pogodbe.

## V Prusiji se uvede krščanska šola

Berlin, 8. maja. d. V pruskem deželnem zboru je prišlo včeraj do senzičnjonega glasovanja. Pri drugem čitanju šolskega zakona je bil z večino 164 glasov desnice in centroma proti 160 glasovom levičarjev sprejet predlog, da se mladinska vzgoja v šolah postavi na krščansko vzgojno stališče in da se mora nastopiti proti takozvani nevtralizaciji vzgoje. Priprave komunistične opozicije.

## Konferenca Male antante

Praga, 8. maja. AA. ČTK poroča, da bo letošnja konferenca zunanjih ministrov držav Male antante v drugi polovici junija v Štrbskem plesu v Tatrach. Istovrstno se bo vršila od 16. do 20. junija konferenca maloantantnega tiska.

## Ital. proračun za zunanje zadeve

Rim, 8. maja. Včeraj se je nadaljevala v parlamentu debata o proračunu za zunanje zadeve. Med drugimi je govoril poslanec iz Cresa Coselschi, ki se je bavil izključno z italijansko-jugoslovanskimi odnošaji.

## Zborovanje krščanskega dijaštva

Varšava, 8. maja. AA. V Truskovjesu je bila otvorjena konferenca mednarodnih združenj krščanskih dijakov v Srednji Evropi. Konferenca se udeležuje 40 zastopnikov teh združenj iz Baltičkih držav, Romunije, Bolgarske, Češkoslovaške in Avstrije. Konferenca je posvečena predvsem vprašanju o sodelovanju teh združenj v posameznih državah v vprašanju svetovnega mira.

## Velik požar v Ameriki

Newyork, 8. maja. n. Na obali Newyere-seya v bližini Bayonneja, kjer imajo velike petrolejske družbe ogromne tanke, je danes opoldne eksplodiral majhen parnik, naložen z 9000 galonami bencina. Požar se je razširil bliskoma ob obali več milij daleč. Zapored je eksplodiralo 12 majhnih tankov. Skladišča in upravna poslopja v bližini so pogorela do tal. Močne čete gasilcev in vojaštva skušajo preprečiti razširjenje požara na ogromne tanke Standard Oil Company in Tiedewater Oil Company. Ker pa se na progi, po kateri se ogenj širi, nahaja tank z bencinom, ki obsega 50.000 barelov, je malo upanja, da se bo požar omejil. Vsa obširna okolica je zavita v črne oblake dima.

London, 8. maja. AA. Valeški princ bo 7. junija odkril v Grosvenor gardens v Londonu spomenik maršalu Fochu, ki je dar Britskega imperija.

## Anglo-egiptska pogajanja razbita

Niso se mogli zediniti v vprašanju Sudana

London, 8. maja. n. Pogajanja z Egipčani so se danes prekinila. Zunanji minister Henderson je to danes sporočil v poslanski zbornici. Niso se mogli zediniti glede sudanskega vprašanja. Henderson bo v kratkem izdal belo knjigo o poteku pogajanj. Ohranil se bo status quo glede petih rezervacij iz pogodbe iz leta 1922.

Prekinjenje pogajanj se je pričakovalo že dalj časa. Že v ponedeljek se je bilo bati, da se bodo pogajanja razbila, vendar pa je Henderson stavil nove predloge. Tekom včerajšnjih pogajanj se je dosegel nekakšen provizorij, ki pa je bil na današnji seji ministrskega sveta odklonjen. Egiptska delegacija bo jutri dopolne odpotovala domov, dočim je Henderson danes popoldne odpotoval v Pariz.

## Anglija posreduje

Prizadevanje Anglije, da omili italijansko francosko napetost

Pariz, 8. maja. V zadnjem momentu je opaziti neko pojemanje polemičnega tona fašističnega tiska nasproti Franciji, dočim narasča razdraženost proti zaveznikom Francije. Italijanski listi so dobili nalog, da svoje pisanje napram Franciji ublažijo. V tem smislu je tolmračiti tudi dejstvo, da fašistični tisk s posebnim poudarkom trdi, da sklenjene novogradnje italijanskega vojnega brodograja ne značijo nobene tekme s Francijo niti imajo namen, da se začne s Francijo tekmovali, ampak da so le sistematičen razvoj brodograja programa, začete leta 1924. V Rimu se tudi kolportira vest, da imata Henderson in Brand namen, da se v Parizu, kakor hitro Henderson dopotuje tja, razgovorita o francosko-italijanskem problemu in sicer v tem smislu, da bi se zasedanje pripravljalnega odbora za razorožitev v Ženevi odgodilo do oktobra, da bi Francija in Italija imeli med tem časom priložnost, da skleneta direkten sporazum.

glede svojega brodograja standarda in s tem zvezanih političnih vprašanj. Rimske krogi opozarjajo tudi na te dni izšlo knjigo Valerija »Mussolini in armada«, ki jo je g. Mussolini prebral in odobril in v kateri je rečeno, da »ima »duce« preveč praktičnega smisla in človeškega čuta, da bi kdaj usodo svoje domovine postavil na karto napadalne vojne; on da skrbi samo za obrambo proti eventualnemu napadu po načelu, da je dobra armada najboljšje jamstvo proti vojni.

Ta rahli preobrat je v zvezi z intenzivnimi prizadevanji Anglije, da bi se francosko-italijanska napetost spravila s sveta. Tako je razumeti tudi odgovor prvega lorda admiraltete Aleksandra v zbornici na tozadevno interpelacijo o novem brodogradnem programu Italije, da »v naznanjenem brodogradnem programu Italije za leto 1930/31 ni videti ničesar izvanrednega.«

## Bitka v Delhiju

Do 1000 mrtvih in ranjenih — Muslimani pomagajo Angležem — Delavstvo stoji ob strani

London, 8. maja. Najhujši izgredi v do-sedanji revolucionarni borbi proti angleški oblasti so bili dne 6. t. m. v Delhiju, reziden-ciji podkralja. Tu je velika množica skušala prodreti do podkraljeve palače, da protestira proti aretaciji Gandija. Najprej se je razvil spopad med demonstranti in policijo, ki je skušala sprevod odvrniti od nameravane poti. Množica pa je policijo, ki se je izredno hlabro držala pa je bila prešlaba, obkolila in obdelavala s palicami. Ker je položaj postal čedalje bolj kritičen, je guverner proglasil ob-sedno stanje. Nato je nastopilo vojaštvo s tanki, ki so bili primorani otvoriti ogenj iz stroj-nih pušk. Padlo je veliko žrtev, kojih število pa cenzura zadržuje. Po privatnih verodostojnih informacijah je bilo ubitih in ranjenih najmanj tisoč oseb. Nad mestom kroži pet vo-jaskih aeroplanov.

Iz Pešavarja ni nobenih oficijelnih vesti, privatne vesti pa trdijo, da so se uporni ind-ski vojaški oddelki, sestojeci iz »šikov«, po-lastili ene izmed trdnjav, dočim muslimanski vojaki, tako zvani »gurke«, skupno z angle-škimi oblegajo trdnjavo. Tudi poročila min. Greenwooda v angleškem parlamentu ome-nja, da se muslimani niso nikjer udeleževali protiangliških demonstracij. Predmestje An-dershar gori. Vse trgovine v Pešavarju so zapr-te in prebivalstvo se ne more gibati iz ene-ga predela mesta v drugi.

Delavstvo se drži po veliki večini ločeno od nacionalistov; deloma je pod vplivom kom-unistov, deloma drži z laburisti, brez izjeme pa je proti gandistom.

London, 8. maja. n. V Solapurju je prišlo danes do velikih nemirov, pri katerih je bilo 25 oseb ubitih in nad 100 ranjenih. Solapur ima 60.000 prebivalcev in leži 220 milj jugovzhodno od Bombaya. Prebivalstvo tvorijo večinoma indski delavci svilnih in bombažnih predilnic. Že včeraj je ob priliki stavke proti aretaciji Gandija prišlo na več krajih do spopadov med policijo in demonstranti. Danes dopoldne je ho-tela policija preprečiti, da bi Gandijevi prista-

si podirali palme, iz katerih se pridobiva žga-nje. Ker poziv demonstrantom, naj se razidejo, ni imel uspeha, je začela streljati, ni pa mogla preprečiti, da ne bi demonstranti zažgali poli-cijske sodišče. Šest policijskih stražnic in več točilnic. Pozvana je bila angleška konjenica, da vpostavi mir.

## Gandi zaprt v gorski trdnjavi

London, 8. maja. n. Gandija so danes čisto na tihem iz zapore v Yeradi prepeljali v vo-jaski sanatorij v Purandharju, gorski trdnjavi, 25 km od Pune. Gandijev sin Manilal in odlični član narod. kongresa Jugatram Dave sta na potu v Dharasano, da pripravita napad na tankaj-snje vladne solne zaloge, ker je sedanjí voditelj kampanje pasivnega odpora Abbas Tyabji sklenil, da izvrši napad čimprej. Kakor znano, je ravno ta Gandijev načrt v prvi vrsti povzro-čil njegovo aretacijo, ker je indska vlada mnenja, da se napad na solne zaloge ne more izvršiti brez uporabe sile.

London, 8. maja. AA. Po poročilu iz Bom-baya je danes tamkaj došlo do novih spopadov med Indijci in policijo. 25 oseb je bilo ubitih, ranjenih okrog 500. Šest policijskih komisari-jatov, sodišče in obrati, v katerih so prodajali alkoholne pijače, so bili zažgani. Na kraj ne-redov je bil odposlan oddelek angleške vojske.

## Kako je s podporami za ureditev gnojišč

Ljubljana, 8. maja. AA. Kr. banska uprava objavlja: Kljub uradnemu razglasu kr. banske uprave prihajajo dnevno številne prošnje za pod-poro pri ureditvi gnojišč in hlevov. Ker so te prošnje v nasprotju s pravilnikom o podelitvi pod-por za napravo gnojišč, se ne morejo upoštevati. Zato se opozarja vsi zainteresirani, da ne vlagajo to-zadevnih prošenj in da si ne delajo nepotrebnih izdatkov, dokler ne bo razglašen pravilnik, kako naj se vlagajo take prošnje. Pravilnik bo razglašen preko vseh občinskih uradov.

Naročite »Slovenca«!

## Ugleden angleški glas o indski revoluciji

Od našega londonskega dopisnika.

London, 6. maja. Vaš dopisnik je imel kratak razgovor o indskem uporniškem gibanju z ugledno osebo, ki sicer ni član Delavske stranke, pač pa z njo simpatizira in je po svojem družabnem polo-žaju dobro informiran o mnenju vladajočih krogov, dasi se sam političnega življenja ne udeležuje. Najin razgovor se je razvijal pri-bližno sledeče:

»Ali se je bati za polom angleškega go-spodstva v Indiji?«

»Nikakor; kdor takó v Evropi misli, niti najmenj ne pozna dejanskega položaja. Res pa je, da je položaj v Indiji zelo resen in da se-danjí vladi, ki je sicer vse kaj drugega ko agresivna, ne preostaja ničesar drugega kakor da upor kongresistov, če treba z najsikrajnej-simi sredstvi zaduži.«

»Kaj delavska vlada o politični strani tega vprašanja sploh misli?«

»Kolikor jaz vem, misli to, da so indski kongresisti, ki so to vprašanje pogladi do upo-ra, naredili veliko napako. Morate se zavedati, da imajo Indci baš v Delavski stranki največ-jeja pa tudi edinega prijatelja v Angliji. Gos-pod Macdonald sistematično dela na to, da bi britanska Empire postal skupnost čisto neod-visnih držav, ki bi bile medseboj zvezane bolj po moralnih, kulturnih in gospodarskih vezeh nego po državnopravnih. Delavska vlada si tudi Indijo misli v tem spoju, toda mora delati polagoma, da ne izkove odpora konservativne gospode in liberalnega meščanstva; zato ne more meni nič tebi nič mimo parlamenta in proti njemu, kakor to hočejo kongresisti. Indi-je čez noč proglasiti za dominijon, pač pa je, kakor vsak ve, pripravljena se z njo dogovo-riti glede čimvečje avtonomije, ki bi bila domi-nijonu podobna ko jajce jajcu. Če bolj za formo nego za vsebino in pa zato, da se ustve-rijo neka jamstva.«

»Kakšna jamstva?«

»Predvsem, da kongresisti v svobodni Indi-ji ne bodo zatirali nižje kaste. Kaj pa mislite, prišel je v Indiji dobrhih sedemdeset ali celo še več milijonov! Ali mislite, da kakšen kon-gresist prišlo sploh pozdravi? Še pogleda ga ne. Niti v templu parija ne sme stopiti, da bo-gov ne razsrdi. Preje bo parija utonil v sodu vode, nego da bi mu taki-le indski inteligent ponudil prst svoje roke, da ga reši. Potem so tu muslimani, ki morajo imeti svojo lastno samoupravo v samoupravi, kar je tem bolj kompliciran problem, ker so ponekod deloma po celih velikih okrajih kompaktni ponekod pa s Hindi popolnoma pomešani. In končno so tu Evropejci pa domači knezi, s katerimi ima-mo prave državne pogodbe, ki so nedotakljive.«

»Kaj se bo v Indiji po Gandijevi aretaciji zgodilo?«

»Tega ne moremo vedeti. Najboljše bi bilo, če bi se kongresisti spametovali. Spametovali se sicer sigurno bodo, toda želeli je, da se bi to ne zgodilo prepozno. Liberalna indska stran-ka, ki je odločno proti kongresističnim meto-dam, je že zdaj v neprestanih razgovorih s podkraljem, pred par dnevi pa je dospel v London eden njenih voditeljev, ki ima konfe-rence z državnim tajnikom za Indijo. Musli-mani sicer niso po srcu naši prijatelji — naj-rajši bi sami nad Indijo vladali kakor so že pred sto leti — toda morajo z nami računati, če hočejo v bodoči Indiji kaj pomeniti. Zacr-krat ima besedo policija in vojaštvo, kar že-limo, da bi čimprej nehalo.«

»In konservativci?«

»Ti se ponašajo, da so oni vlado prisilili k ostrejšemu kurzu. To sicer ni res; gospod Mac-donald ve, kaj hoče in si ničesar ne da vsiliti. Toda če indski kongresisti ne bodo odnehali in namerstvo, da se z vlado vsedejo k okrogli mizi razpravljanja, netili revolucijo dalje, bo — tega se zelo bojim — prišel dan, ko se ne bodo več pogajali z delavsko stranko, ampak z — generali, ki jim bodo s sabljo v roki diktilali pogoje miru.«

»Pa indski bataljoni pravijo, da so neza-nesljivi.«

»Indski bataljoni so ravno tako pisani, ko cela Indija. To je eno. Drugo je to, da je vo-dstvo in tehnika v naših rokah; artilerija, letal-stvo, motorstvo je izključno angleško. Če tre-ba, pa bodo bele čete, čeprav jih ni več ko 70.000, položaju same kos, ne bojte se. Mi Indi-jo poznamo že sto let in več. O uspehu svoje politike smo prepričani tem bolj, ker Indiji želimo resnično in pravo svobodo, ki jo more doseči le z našo pomočjo; saj jo tudi danes vladamo neprimerno boljše nego bi se mogla ona sama.«

»Res; toda Indci pravijo, da so rajši svobodni, čeprav bi se jim godilo slabše, nego da so pod tujim jarmom.«

»Verjamem, toda taka Indija bi danes ne samo za nas, ampak za vso Evropo pomenila največjo opasnost. Opozarjam vas na Moskvo, ki že danes ščuva v Indiji en razred proti dru-gemu. Ne, to so reči, glede katerih mi ne smemo poznati nobene sentimentalnosti...«

Nato sva se z mojim ljubeznivim sobesed-nikom poslovila. Na mojo zahvalo za intervju je samo smehljaje dostavil: »Dostavite svoje-mu poročilu le, da je vse to seveda moje angleško mnenje; vaši rojaki pa seveda lahko o vsem tem mislijo drugače.«

## Dr. Marinkovič pri kralju

Belgrad, 8. maja. u. Današnja »Pravda« po-roča iz Niške banje:

Danes ob 12 je prispel iz Belgrada zunanji minister g. dr. Marinkovič, ki ga je Njeg. Vel. kralj takoj sprejel v avdijenco.

## Slovanski geografi v Nišu

Belgrad, 8. maja. u. Iz Niša poročajo: Daneš so sem prispeli slovanski geografi in etnografi. Na niški železniški postaji so bili gostje bratsko sprejeli. Postaja je bila polna meščanstva in za-stopnikov javnih oblasti, z banom na čelu. V Nišu jim je bilo pripravljeno kosilo. Po kratkem ogledu mesta so se odpeljali v Skoplje. Tudi tam je bil sprejem nadvse priščen. Na banketu so bile iz-rečene zdravice, ki so ponovno potrdile slovansko bratstvo in solidarnost vseh etnografov.

## Belgrajski proces

Belgrad, 8. maja. m. 12. dan procesa se je končalo zasliševanje 12 obtožencev I vana P. piča. S tem je bila zaslišana prva polovica obtožencev, ki jih je 24. Obtoženec ni povedal nobenih novih momentov. Vztraja pri izjavah, ki jih je dal na glavni razpravi, ki so v na-sprotju z dosedanjimi izjavami. Proces se bo jutri nadaljeval.